

PATINERAD KARIBISK PÄRLA. Kuba doftar av femtiotal. Socker och tobak är några av landets viktigaste inkomstkällor och både handrullade cigarrer och romdrinkar tillhör vardagsbilden. Daiquiri var en av Hemingways favoritdrinkar.

FÖRFÖRISKA KUBA

I Havanna samsas varm och högljudd intensitet med avspänd långsamhet. Fotografen Lisa Thanner reste till Kuba och fann en stad som utmanar och bjuder in.

TEXT & BILD **LISA THANNER**

Den rosslande taxin parkerar utanför mytomspunna Hotel Nacional. Luften är en blandning av karibisk fukt och avgaser.

– Ta en bild, säger chauffören och poserar stolt framför sin lappade Chevrolet.

Att semestra i Havanna är en reseupplevelse utöver det vanliga. Här känns det som om tiden, sedan slutet av 1950-talet, gått mycket långsammare än i resten av världen. Här finns inget internet att ta för givet, knappt något att shoppa och det är aldrig bröttom. En tankeställare för oss tidsbundna västerlänningar. Efter ett par dagar köns Instagram, Facebook och Twitter avlägslet.

KUBA ÄR ETT LAND SOM är fult och vackert på samma gång. Huvudstaden strålar av patina med sina vackra men vemodigt förfallna hus. Långsamt pågår restaureringen av de gamla koloniala byggnaderna sedan Havanna kom med på Unescos världsarvslista 1982.

Gatulivet är rikt och klimatet subtropiskt. Naturligtvis bidrar miljön och vänligheten till en förföris upplevelse.

De starka färgerna, den ständigt pulserande musiken och det trevliga kaoset gör Havanna till en febrig och sensuell plats. Kärlek och erotik är närvarande och alla verkar skönt och avundsvårt tillfreds i sina kroppar.

– Señorita! Señorita! Señorita!

Överallt ropar män efter kvinnor – men på vers, med finesse, och aldrig hotfullt. Det är mest bara tjatigt, kallas "piropear" och ingår i machismon.

Den rytmiska pulsen letar sig in i det mesta, men också långsamheten – man tar det lugnt, mañana. Det är okej att spela brädspelet mitt på gatan, att rycka på axlarna. Att inte veta.

EFTER ETT PAR NÄTTER PÅ hotell med dålig standard flyttar jag in hos ett strävsamt äldre par, två herrar som innebär en fribiljett rakt in i

"HÄR KÄNNES DET SOM OM TIDEN GÅTT MYCKET LÅNGSAMMARE ÄN I RESTEN AV VÄRLDEN."

kubanernas vardagsliv. Att bo hemma hos folk, så kallat casa particular, är vanligt. Eget rum med badrum och frukost ingår.

Lägenheten är belägen högst upp i ett slitet höghus med en hiss som har en egen vilja, men

PÅ GLÄNT. Havanna håller på att öppna upp så sakteliga även om omvärldens digitala liv känns avlägset. I den gamla stadsdelen Habana Vieja utförs, tack vare Unesco, restaureringar av de gamla fornlina husen.

CHE. Guevara och Castro i form av affischkonst och väggmålningar är en del av gatubilden.

rummen är fräscha och prydligt inredda. Dagtid går en kvinna omkring och städar i ultrarapid. De pratar spanska, jag pratar engelska och svenska. Det fungerar.

Efter välkomstdrink, mojito så klart, lär jag också känna deras vän Miguel, en 30-årig kuban som blir min tolk och informationskälla. Han lotsar mig rätt bland cigarrer, salsa och hemliga restauranger.

"KOM IN OCH SE HUR VI HAR DET, ROPAR EN KVINNA OCH VISAR STOLT RUNT I DEN ENKLA BOSTADEN."

Miguel och hans pojkvän hjälper till att navigera i staden och visar de andra bilderna, bortom yta och stereotyper. Han varnar för typiska fallor; sämre cigarrer, dyra priser och usel mat. Det är fattigt i Kuba och det finns de som försöker lura turister på pengar, men framför allt är landet vänligt och inte alls våldsamt.

Miguel har nyligen varit utomlands för första gången i sitt liv men han vill inte lämna Kuba som flera av hans vänner.

EN PROMENAD LÅNGS LÅNGA, gropiga gatan Neptuno bjuder inte bara på en resa genom centrala och gamla Havanna, utan också genom fattigdom och stolthet, oskuldsfullhet och nyfikenhet, salsarytmer och avgaser. Här kan du bli både lurad, glad och befrriad.

I gathörnen sitter försäljare av alla slag eftersom Kuba tagit ett litet steg mot marknadsekonomi. Det är okej att ta bilder i princip överallt men det kan vara bra att hålla lite extra hårt i kameran på vissa bakgator.

– Kom in och se hur vi har det, ropar en kvinna och visar stolt runt i den enkla bostaden.

Längst in, innanför köket, finns en pytteliten trädgård där en stor sugga ligger och posar. I öppningen ut mot gården klipper kvinnans man håret på en granne. Vardagsrummen här är ofta vända ut mot gatorna och familjelivet exponeras genom öppna dörrar. Det är lätt att bli hembjuden. Naturligtvis är presenter välkomna.

Nyfikenheten för mig till en annan sliten innergård där det är boxningsträning. Kuba har stolta boxningstraditioner och det är en av deras nationalsporter. Svetten lackar när tre unga män kör ett hårt träningspass. Vårtränet studsar de omkring i trasiga skor.

GATAN FUNGERAR SOM VARDAGSRUM. I kvarteren spelas brädspelel och mellan husen hörs ofta heta rytmer. Den utländska turismen ökar stadligt och betyder mycket för landets ansträngda ekonomi.

– Jag vill ställa upp i OS om tre år säger 20-åriga Adam. Hans sular har stora hål men kraften, tekniken och känslan finns där. Tränaren menar att det är rytmen som är avgörande.

ENDAST TIUGO MINUTER tar det från centrum till stranden Playa del este, där sanden är vit, havet turkost som i paradiset och där palmerna vajar i den ljumma vinden – precis som i den glattigaste turistbroschyr.

Taxichauffören bjuder på en skumpig bilfärd men han är go och glad och får lov att hämta mig med sin rangliga bil efter tre timmar. Det visar sig senare att han suttit nöjd i skuggan lite längre bort och väntat.

Att semestra i Kuba är som att befinna sig i en annan tid. Vid flera tillfällen tar Miguel med oss ut i den svarta natten i gamla Chevor och Oldsmobiles för att äta middag ihop. På hemvägen kör vi i karavan längs Malecon, den åtta kilometer långa strandpromenaden som vetter mot Florida och där många unga par drömmar, hänglar – och längtar.

Se fler bilder!

Fler av Lisa Thanners bilder från Kuba kan du se i GP:s bildapp för Ipad. Den heter GPBild och är gratis att ladda ner. Du hittar även bilderna på webben under www.gp.se/bildapp

UTSTÄLLNING

Thanners bilder från Kuba kommer även att ställas ut på Hotell Havana i Varberg, med vernissage den 25 januari.

NOSTALGI. De gamla amerikanska bilarna som skumpar omkring är charmiga – fast riktiga miljöbomber.

VÄRME. Havanna är en passionerad stad – inbjudande och lockande.

KUBA

Invånare: Drygt 11 miljoner, varav två miljoner bor i Havanna. Språk: Spanska.

Tidsskillnad: 6 timmar.

Kuba är en kommunistisk stat och ett fattigt land, delvis isolerat från västvärlden. USA:s drygt femtioåriga ekonomiska blockad har satt sina tydliga spår. Strax innan jag anländer har det varit svårt att få tag på tandkräm och andra hygienartiklar. Ibland fungerar inte bankomaten för strömmen har gått, ibland är det slut på internetkuponger även på de bättre hotellen.

Visum och giltigt reseförsäkring behövs. Ta med gott om euro och växla in till den lokala valutan CUC på Havannas flygplats. Ta också med Visakort. (Mastercard fungerar sämre.) Det finns banker och bankomater men kan tillkomma avgifter vid kreditkortanvändning.

MAT

Kuba är inte känt för sin goda mat men visst finns det flera bra restauranger. Här är några exempel:

Atelier, Calle 5ta. no 511, Vedado.
Paladar La Moraleja (kubanskt/internationalt), Calle 25, n54, Vedado.
La Guardia, Concordia no 418, Centro.
 Medelpriset för en tre-rätters middag är cirka 150 kronor per person på en standardrestaurang. En flaska vin kostar mellan 100 och 500 kronor. En öl kostar cirka 10 kronor.

Kubansk husmanskost består av fläsk, ris och bönor. Turisterna äter mycket fisk. Utbudet av både kubanska och utländska restauranger ökar.

LÄSTIPS

Reportageboken *Kuba* av journalisten Thomas Gustafsson.

Ernest Hemingways bok *Den gamle och havet* handlar om en gammal kubansk fiskare. Boken gavs ut 1952 och två år senare fick han ta emot Nobelpriset i litteratur.

Författarens rum 511 på hotellet Ambos Mundos finns bevarat och fungerar som museum. Likadant är det med villan Finca Vigia utanför Havanna där Hemingway också bodde under många år.

CIGARRER, DANS, MUSIK OCH DRINKAR

Det finns flera cigarrfabriker i Havanna. Handla där eller i turisthotellens specialbutiker. På gatan säljs sämre kopior.

Mojito och daiquiri är drinkar gjorda på kubansk rom.

Dans är en folkörelse och stort är balett, rumba, salsa och disko.

AMERIKANSKA BILAR

I Havanna vimlar det av gamla amerikanska bilar från främst 1940- och 50-talern. De flesta bilar lagas och drivs med alla tänkbara medel och både avgasar och säkerhet blir därrefter, men många bilar är oerhört välskötta och glider fram som i ett rörligt motorium.

RESA DIT

Två veckors charter kostar mellan 12 000 och 20 000 kronor, lite beroende på säsong och resebyrå.

Reguljärt flyg tur/retur kostar cirka 9 000 kronor.

Bästa säsong är november till april. På hösten kan det dra in oväder och på sommaren vara mycket varmt.

Omkring tjugo svenskar är bosatta i landet. Ärligen besöker cirka 7 500 svenskar Kuba som turister (regeringen.se).

Grafik: GP

